

Djed Dragić

Ponekad te noći, umjesto u san i smiraj, ponesu u suprotnom pravcu. Bezdan koji se otvori u tami povuče te kao magnet u prošlost. I kreneš ne otimajući se, jer sve je to tvoje, sve je to već doživljeno, prezivljeno, zabilježeno u kodu tvoje sudbine. Od tuge do sreće, sve je tu, od uspjeha do promašaja, od ljubavi do prezira, od bliskih srednjih godina do djetinjstva, do prvih sjećanja. I tama više nije tama, bezdan nije bezdan, život nije san već ono prezivljeno, dotaknuto, zagrljeno. Pojave se neki ljudi koje si davno zaboravio jer su davno i nestali, a više im se ne sjećaš lica, dodira, boje očiju, ali se sjećaš dobrote u njihovom glasu i osjećaja topline oko srca kad ti se obrate. Nisi ni svjestan kad su otišli iz tvog života, iz tvoje ulice, iz tvog vidokruga, ali kad ih najmanje očekuješ oni se pojave i svojom dobrotom obasaju tamni bezdan tmurne besane zimske noći.

Iako rođena u gradu mrzila sam onu izreku „rođen na asfaltu“. Valjda zato što u mom gradu nije bilo tada asfalta, već kaldrma. Ili zato što u mojoj ulici nije bilo ni kaldrme. Obožavala sam onu prašinu koja se lijepila za nožne prste ljeti, drvene tarabe na koje se moglo tako lijepo popeti i sjesti taman u onaj dio gdje perdika nedostaje. Voljela sam prašnjave divlje maline pored ograda. Ma, nismo ih ni prali, jeli smo ih onako prašnjave. I svako dijete je prebolovalo ono što djeca moraju prebolovati, i svako je vakcinisano onim što se moralo vakcinisati, i svako je imalo zguljena koljena kojima se nije pridavala neka posebna pažnja. I svi smo živjeli na istoj adresi Vojvodanskih brigada b.b., a na pismu je moglo pisati i Berdičin sokak, isto je to bilo. Pisma, čestitke, razglednice, sve je stizalo tačno onamo gdje je i namijenjeno. Voljela sam ja i blato po kojem smo gazali u gumenim čizmama pretrčavajući sokakom od kuće do kuće, od igrališta do kuće, i nije mi smetalo što ga čujem kako šljapka iza mene lijepeći se u kapljicama za čizme, pantalone i ručno pleteni džemper. Voljela sam ja i snijeg, jer snijeg znači kliza, znači grudvanje, znači sankanje. Jednostavno, voljela sam taj moj sokačić u velikom Berdičinom sokaku i u jutro, i u podne, i popodne i u predvečerje.

Ali ipak, najljepša su bila predvečerja, ti blagi sutoni koji su u različito doba godine imali i različitu ljepotu. U proljeće i ljeto bili su „okidač“ za dječiju igru, za graju do neba, za pripreme za žmiru, prebrojavanja, prozivanja i dozivanja.

*I dok se sunce lagano spušтало prema Dragića sokaku, nestajući iza krovova kuća, mi smo dozivali jedni druge i čulo se ono: "Puj *pas mene!" U žaru igre gutalo se ono S i spas je bio *pas, a sumrak se spuštao i nestajala rumen zalazećeg sunca.*

A u prohладне jesenje i zimske dane naša bi se igra vani svodila na dva-tri sata i, uglavnom, na boravak i igru u kući. I kada bih u predvečerje začula zvono na vratima, moje malo dječije srce bi zaigralo, osmijeh bi razmaknuo moje obraze i pomislila bih :

„Eto djeda!“

I dok je mama noseći u ruci plavu šerpu u kojoj se uvijek kuhalo mlijeko otvarala ulazna vrata, ja sam nestrpljivo iza njenih leđa čekala da čujem :

„A gdje je moja Kosana?!“

Dovoljno da se proguram ispred mame, da se nasmiješim, da osjetim njegov dlan na mojoj glavi, na j kosi. Moja je radost rasla ispod te staračke, žuljevite ruke, a ja sam se topila kao prvi snijeg pod toplinom juga i sunčevih zraka. Duge pletenice koje sam mrzila zbog češljanja svakog jutra, a ponekad i po podne ako bi se gdje išlo, u tim trenucima bile su mi drage jer, mislila sam, zbog njih me jed volio i zvao Kosana. Za sve druge ja sam bila Gâgâ (sa dva juga a) ili Gaga (sa dva kratka a), ali samo za mog djeda Dragića ja sam bila Kosana.

I dok sam ga gledala kako sipa mlijeko, najprije iz kantice u lončić, pa iz lončića u maminu plavu šerpu (i to dva puta), s nestrpljenjem sam čekala da me opet pogleda i nešto kaže. A on bi se pozdravio sa mamom, zaželio nam laku noć, pogledao u mene, nasmiješio se i rekao:

„Laku noć Kosana. Uđi u kuću da ne nazebeš!“

Čim bi se zatvorila ulazna vrata ja bih trčala u sobu do prozora, odgurnula zavjesu i prstima se hvatala za drveni ram na njemu. Gledala sam kako jed laganim korakom odlazi noseći u jednoj ruci kanticu sa mlijekom, a u drugoj lončić kojim je mlijeko presipao. Pratila sam ga pogledom sve dok ne bi skrenuo desno prema Dragića sokaku. Kao da je znao da ga gledam, činilo mi se da zastaje, kao da se lagano okreće prema mojoj kući i gleda prema prozoru za koji su se grčevito držali moji mali prsti a nos dodirivao hladno staklo. A kada bi

zamakao iza ugla, ja bih pretrčavala iz sobe u toplu kuhinju. Miris mlijeka koje se kuha na šporetu već bi počeo polako ispunjavati prostor. Zasvijetlio bi luster-kugla na plafonu i obasjao kuhinju, a vatra u peći uspavljujuće pucketala. Osjetila bih da nekome treba sjesti u krilo, nekoga zagrliti, sklupčati se pored nečijeg srca i utonuti u san.

Do sutra...

Do jutra...